

GABE LYONS
& DAVID
KINNAMAN

GEZOND GELOOF

CHRISTEN-ZIJN IN EEN NIET ZO
CHRISTELIJKE SAMENLEVING

‘*Gezond geloof* is een wijze en toegankelijke gids als het gaat om wat het betekent om een christen te zijn in het publieke domein in de 21^e eeuw. Al een generatie lang klinken stemmen die de kerk oproepen haar missie en leven in onze post-christelijke samenleving opnieuw te doordenken. David en Gabe brengen in het boek die meer algemene en academische geluiden dichterbij het leven van alle dag, in het hier en nu.’

Tim Keller, wijlen voorganger Redeemer Presbyterian Church, New York

‘Als het landschap om je heen verandert, ga je op zoek naar nieuwe aanwijzingen om je verdere koers verstandig te kunnen bepalen. Kinnaman en Lyons geven die aanwijzingen als geen ander. Ze gaan grondig te werk in hun onderzoek, stellen zich buitengewoon bescheiden op in hun conclusies en bieden daarmee een krachtig antwoord. *Gezond geloof* is een tot nadenken stemmende aanrader. Een mustread voor iedereen die gepassioneerd en betrokken wil nadenken over de tijd waarin wij leven.’

Ann Voskamp, auteur van onder meer *Duizendmaal dank en Wegbereider*

‘Wat een heerlijk boek! Het biedt een belangrijke reminder aan ons allemaal dat wij ons als christenen niet aan hoeven te passen aan de wereld om te kunnen overleven. En het spoort ons, mensen met diepe overtuigingen, aan om ons niet terug te trekken, maar de waarheid te blijven spreken in wijsheid en liefde. Radicale volgelingen van Jezus kunnen wel degelijk relevant zijn in de 21^e eeuw.’

Francis Chan, auteur van onder meer *Overweldigd door de liefde van God, De vergeten God, Bestaat de hel?* en *Brieven aan de Kerk*.

GEZOND GELOOF

Copyright ©2016 by David Kinnaman and Gabe Lyons
Originally published in English under the title Good Faith by Baker Books,
a division of Baker Publishing Group, Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A.
All rights reserved.

Copyright Nederlandse uitgave © 2017 Uitgeverij Gideon
Auteurs: Gabe Lyons en David Kinnaman
Redactie: Monica van Bezooijen, Zoveel zinnen, Houten
Omslagontwerp en typografie: Jonathan Reining, Jore ontwerp
Jaar van uitgave: mei 2024

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland
www.gideonboeken.nl

ISBN: 978-90-5999-130-9
NUR: 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook, behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

DEEL I - ONZE TIJD VERSTAAN 9

- 1 Gezond geloof 11
- 2 Irrelevant 25
- 3 Extreem 37
- 4 De spanning die we ervaren en de oorzaak daarvan 45

DEEL II - GEZOND GELOOF UITLEVEN 61

- 5 Liefhebben, geloven, uitleven 63
- 6 De juiste vragen 75
- 7 Wie neemt de leiding? 89
- 8 Assimileren of accomoderen 103
- 9 Na de revolutie 115
- 10 Huwelijk, gezin en vriendschappen 123
- 11 Leven, dood en invaliditeit 135
- 12 Ras en vooroordelen 147
- 13 Het gesprek over homoseksualiteit 159
- 14 We kunnen niet zonder intimiteit 171
- 15 Vijf manieren om trouw te zijn 191

DEEL III - DE KERK EN ONZE TOEKOMST 211

- 16 Stevige kern, zachte randen 213
- 17 Kerk zijn in een nieuwe wereld 229
- 18 Trouw in ballingschap 249

Dankbetuiging 261

Over de schrijvers 265

Eindnoten 269

DEEL I

**ONZE TIJD
VERSTAAN**

EÉN GEZOND GELOOF

Extremist. Erger kun je iemand in ons deel van de wereld bijna niet beledigen, omdat het woord meteen associaties oproept met die zelfmoordterroristen in Parijs, de kindontvoerders van Boko Haram of die IS-militanten die met geweren lopen te zwaaien. Toch is in de ogen van sommige mensen juist dit woord op jou als toegewijd christen van toepassing.

Geloof jij dat mensen alleen via Jezus in de hemel kunnen komen? *Extremist!* Bid je wel eens voor iemand die je niet kent? *Extremist!* Geloof je dat het huwelijk is bedoeld voor één man en één vrouw? *Extremist!* Zou je een goedgebetaalde baan opgeven om zendingswerk te doen? *Extremist!* Geloof je dat christenen de verantwoordelijkheid hebben om met niet-gelovigen, onbekenden zelfs, over Jezus te praten? *Extremist!*¹

Iets – een reactie op de zwaarste zonden van religie, een politiek klimaat dat godsdienst uit het openbare leven wil verbannen, de groei van het atheïsme, een grotere toegang tot polariserende meningen... *iets* maakt het ons steeds moeilijker om ons geloof uit te leven in deze samenleving.

Voor veel gelovigen wordt het moeilijker om buiten hun religieuze gemeenschap naar hun overtuigingen te leven. Het lijkt wel of er krachten zijn die religie steeds minder ruimte geven in de samenleving. Miljoenen mensen zijn zelfs van mening dat geloof irrelevant is of niet deugt. ‘Hoe religie alles vergiftigt’ luidt de ondertitel van een van de bestverkochte boeken van de eenentwintigste eeuw.²

Veel christenen – en ook mensen die een andere godsdienst aanhangen – voelen zich geïntimideerd, buiten spel gezet en onbegrepen. Ze voelen zich neergezet als onverdraagzaam, veroordelend en hypocriet. Een groot aantal gelovigen heeft het gevoel dat de maatschappij vijandig tegenover geloof in het algemeen staat en tegen het christendom in het bijzonder.

Dat is niet slechts een gevoel. Om een voorbeeld te geven: wanneer in Amerika een derde van alle jongvolwassenen niets met religie te maken wil hebben en meer dan de helft van de christelijke jongeren als twintiger uit de kerk stapt, dan is dat de nieuwe realiteit. Cultureel gezien lijkt het op een verpletterende overwinning voor de andere kant... wie of wat die dan ook vormt. In dit boek willen we vragen aan de orde te stellen als: *Wat heeft de toekomst voor gelovigen in petto als mensen christenen irrelevant en extreem vinden? Op welke manieren kan geloof goed zijn voor de samenleving? Hoe kunnen gelovigen iets betekenen voor een wereld die er steeds meer van overtuigd raakt dat religie iets slechts is?*

Gelovig is niet hetzelfde als extreem

Of de culturele trends ons nu aanstaan of niet, we moeten de realiteit onder ogen zien en een plan van aanpak bedenken.

Aanhangers van alle religieuze tradities – en ook seculiere mensen – doen uitspraken over de aard van de werkelijkheid en over de manier waarop mensen daarin zouden moeten leven. De meeste mensen zijn van mening dat hun godsdienstige (of

niet-godsdienstige) kijk op de werkelijkheid waar is. En niet alleen 'waar' voor henzelf, maar voor alle mensen overal ter wereld. Zo zijn acht op de tien praktiserende christenen in Amerika het eens met de stelling dat er morele waarheden in de Bijbel staan die gelden voor iedereen, zonder uitzondering.³ Daar hebben sommige mensen moeite mee. Zij vinden dat religie achter de voordeur moet blijven en zich altijd moet beperken tot huizen en religieuze gebouwen.⁴ Ze zijn van mening dat het 'echte' leven zich afspeelt in laboratoria, in het bedrijfsleven, in bestuurskamers en in gemeentehuizen. Ze zijn ervan overtuigd dat spiritualiteit en andere vage, ontastbare zaken er in het 'echte leven' nauwelijks toe doen. En die zienswijze is in onze cultuur in opmars.

- Ruim twee op de vijf Amerikanen zijn van mening dat 'gelovigen' en 'religie' mede de problemen veroorzaken die spelen in het land, en verwerpen het idee dat religieuze individuen deel van de oplossing zouden kunnen zijn.⁵
- Meer dan acht op de tien praktiserende christenen vinden dat godsdienstvrijheid meer wordt ingeperkt doordat bepaalde groepen actief proberen de samenleving af te scheiden van traditionele christelijke normen en waarden.
- Ook de kijk van het grote publiek op de leiding van kerken verandert. Vijftig jaar geleden werden geestelijk leiders door de meeste Amerikanen gezien als de belangrijkste leiders van onze samenleving. Ze waren op allerlei gebieden betrouwbare bronnen van wijsheid. Het respect van de bevolking voor voorgangers, dominees, priesters en andere geloofsleiders is echter fors afgenomen. Vandaag de dag is slechts een vijfde van de Amerikaanse volwassenen ervan overtuigd dat geestelijken een betrouwbare bron van wijsheid en inzicht vormen met betrekking tot de belangrijkste kwesties van onze tijd.

Of bedenk hoe anders er wordt aangekeken tegen religieuze uitingen van toewijding in het openbaar. Doordat de westerse cultuur steeds seculierder wordt, worden geloofsuitingen – van christenen, joden, moslims en vele anderen – in de publieke ruimte door steeds meer niet-religieuzen als ongepast beschouwd. Met andere woorden: meer mensen staan sceptisch tegenover stellige overtuigingen, en verkiezen een zwakke vorm van tolerantie boven een zwaar bevochten vrede. Een nieuwe generatie staat van nature wantrouwend tegenover alles wat naar vroomheid riekt. Voor deze mensen gaat een leven waarin plaats is voor religieuze overtuiging niet slechts in tegen de cultuur of de intuïtie, maar is het zelfs schadelijk. In hun optiek ben je nog erger dan extreem als je je kinderen tijdens hun opvoeding dezelfde overtuigingen bijbrengt; je bent dan mogelijk misdadig.⁶

Mensen die het geloof serieus nemen, stellen echter dat elke gedachte, elk woord en elke daad moet worden afgemeten aan hun geloof; dat geloof de belangrijkste ‘lens’ moet zijn waardoor we het leven waarnemen; dat wetenschap, handel, politiek en elke andere menselijke inspanning het meest tot hun recht komen vanuit een duidelijk theologisch gezichtspunt.

Maar wat betekent dat voor de christenen van nu?

Over het algemeen wordt er bij een theologische benadering vanuit gegaan dat God zich in het middelpunt van het leven bevindt, niet ergens in de marge. Geloof heeft implicaties voor het hele leven, niet alleen voor die paar uur in de week waarin gelijkgestemde gelovigen bij elkaar komen om te zingen en te bidden.

Deze gelovigen stellen, net als wij, dat geloof, wanneer het op de juiste manier in praktijk wordt gebracht, gezond is – niet alleen voor de gelovigen, maar ook voor niet-gelovigen. Als je het op een gezonde manier uiteeft en consequent toepast, kan geloof hoop bieden aan zowel onze burens als onze samenleving als geheel.

Wij willen in dit boek pleiten voor gezond, oprecht geloof. Het christendom heeft door de eeuwen heen telkens weer als minderheidsreligie weten te overleven en te floreren, en doet dat vandaag de dag op vele plaatsen in de wereld nog steeds. We hopen daarom dat je er meer van overtuigd zult raken dat het niet alleen de moeite waard en essentieel is om vast te houden aan bijbelse overtuigingen, maar ook absoluut haalbaar. Ondanks de onvolkomenheden die wij er als christenen aan toevoegen, brengt christelijk geloof dat op een goede manier in praktijk wordt gebracht mensen en samenlevingen tot bloei. We willen met elkaar in dit boek ontdekken hoe christenen goed kunnen doen voor en mét de mensen om hen heen – zelfs wanneer diezelfde mensen daar in eerste instantie helemaal niet voor openstaan.

Door gezond geloof zijn we in staat slim en moedig te zijn, en trouw te leven in een veranderende cultuur die weinig meer van geloof moet hebben.

In het gunstigste geval staan gemengde, pluralistische culturen, zoals die in de meeste westerse landen van dit moment, onverschillig tegenover gelovige mensen; ze accepteren alleen de lauwste en minst aanstootgevende vormen van religieuze expressie. In het ergste geval staan ze openlijk vijandig tegenover religieuze praktijken en overtuigingen (die in een recent opinie-stuk ‘bijgelovige rituelen’ en ‘lachwekkend wereldvreemde beweringen’ werden genoemd⁷). In dit boek komen vele onderwerpen aan de orde die op het raakvlak van geloof en de bredere cultuur liggen: seks en seksualiteit, politiek, ras, religie en het publiek domein, normen en waarden en vele andere zaken.

Als het om gezond geloof gaat, moeten we geen onderwerp uit de weg gaan.

Moeilijke gesprekken

Natuurlijk gebeurde het in een lift – waar je niet kunt ontkomen aan een onaangenaam gesprek. Ik was op bezoek in een chic deel van Londen en een andere hotelgast vroeg: ‘Wat voor bijeenkomst vindt hier plaats?’

‘Een conferentie voor kerkleiders,’ antwoordde ik. ‘Er zijn hier christenen uit de hele wereld om naar elkaar te luisteren en van elkaar te leren.’

Spottend zei hij: ‘Ik heb een idee voor jullie christelijke conferentie: waarom houden jullie die niet op een goedkopere plek dan Londen en geven jullie het geld dat jullie besparen aan de armen?’

‘Er zijn veel redenen waarom we juist hier zijn. De conferentie wordt georganiseerd door een kerk die in deze buurt gevestigd is. Ze werken met heel veel vrijwilligers en komen samen op plekken die niets kosten. Het is dus eigenlijk veel goedkoper om de conferentie hier te organiseren dan op heel veel andere plekken.’

De sceptische man, die van middelbare leeftijd was, was niet overtuigd en mompelde toen hij op de derde verdieping met zijn metgezel uit de lift stapte: ‘Het zal allemaal wel. Ik vind het raar.’ Terwijl de liftdeuren dichtgingen riep ik: ‘Ik wil best meer vertellen als u...’

Vind jij het ook zo irritant als mensen niet willen luisteren naar wat je te zeggen hebt?

De volgende ochtend zat dezelfde man tijdens het ontbijt aan een tafel naast me. Hoewel ik wist dat ik een risico nam, zei ik zo vriendelijk als ik kon: ‘Goedemorgen.’

Hij leek even te schrikken toen hij me weer zag en zich vervolgens een beetje te ergeren. Hij bromde een begroeting en ging verder waar hij de vorige avond gebleven was: ‘Heb je al een antwoord op mijn vraag bedacht? Waarom verspillen jullie hier geld?’

Deze kerel weet echt van geen ophouden, dacht ik. ‘Zoals ik gisteren al probeerde uit te leggen, zijn er allerlei goede redenen, zoals...’

Hij liet me niet eens uitpraten. ‘Er is maar één goed antwoord. Jullie verspillen je geld. Jullie prioriteiten kloppen voor geen meter!’ Daarna had hij alleen nog maar aandacht voor zijn eieren met spek, bonen en tomaten.

Het gesprek was afgelopen. Een paar minuten later pakte hij zijn spullen en ging weg.

Het is tegenwoordig lastig om een goed gesprek te voeren, vooral als het over het geloof gaat. Zelfs wanneer twee mensen het over de meeste dingen met elkaar eens zijn, lijkt eerlijke interactie bijna niet mogelijk. Het is moeilijk om, ondanks verschillen, goede vrienden te zijn, en het is alleen mogelijk zo’n vriendschap te realiseren door goede gesprekken te cultiveren, hoe lastig dat ook is. Om goed gesprekken te kunnen voeren moeten we goed luisteren, geestelijk en emotioneel op elkaar betrokken zijn, openstaan voor de mogelijkheid dat we het mis hebben, en over de empathie beschikken om vanuit het gezichtspunt van de ander naar een situatie te kijken.

Voeg daar ook nog eens een paar serieuze meningsverschillen – verschillende religieuze opvattingen of een andere levensbeschouwing – aan toe en een goed gesprek wordt nóg onbereikbaarder. Probeer maar eens te praten over dingen als het homohuwelijk – of een onderwerp dat veel minder controversieel is – met iemand die er anders over denkt, en de temperatuur stijgt een paar graden. Soms lijkt het wel of onze gesprekspartner een andere taal spreekt, of onze kijk op de zaak expres verkeerd beoordeelt, of gaan we allebei van het slechtste uit bij elkaar uit. Wat een goed gesprek had kunnen zijn – een gesprek waarin beiden zich gehoord, begrepen en gerespecteerd voelen – ontaardt in een defensieve houding, beledigingen, beschuldigingen, verbittering

en zelfs haat. Goede gesprekken, die in conflictsituaties de meeste hoop op vrede bieden, lijken wel met uitsterven bedreigd.

Uit onderzoek blijkt dat veel mensen het steeds moeilijker vinden een zinvol gesprek te voeren. Dat geldt niet alleen op individueel niveau maar voor de hele maatschappij. Waarom is het tegenwoordig zo moeilijk om tot een goed gesprek te komen? Ten eerste is het niet genoeg om aardig te zijn. Wanneer het gaat om gesprekken over overtuigingen, moraal en geloof, benadrukken christenen vaak hoe belangrijk het is om innemend en betrokken te zijn. Het idee daarachter – dat wordt ingegeven door goede bedoelingen – is dat als christenen maar echt héééél aardig zouden zijn, anderen in elk geval respect zouden hebben voor de mensen achter de overtuigingen.

Wij zullen echter aanvoeren dat het voor christenen niet langer volstaat om aardig en innemend te zijn. Niet dat het verkeerd is om innemend te zijn, integendeel. Maar als aardig zijn ons ultieme doel is, kan ons dat ten onrechte het gevoel geven dat we verschil maken in het leven van mensen. Het onderzoek dat we deden voor dit boek toont aan dat veel fundamentele overtuigingen van christenen irrelevant en extreem gevonden worden. Aardig zijn is niet genoeg om te voorkomen dat anderen denken dat wij christenen gek zijn.

Steeds meer mensen zijn van mening dat de christelijke gemeenschap wereldvreemd is en hopeloos achterloopt. Hoe aardig of vriendelijk christenen hun overtuigingen ook presenteren, de kans is klein dat het zoden aan de dijk zet. Veel mensen zijn al tot de conclusie gekomen dat christelijke opvattingen bizar zijn en horen ons misschien aan omdat ze dat vermakelijk vinden, maar de kans is klein dat ze echt zullen gaan begrijpen waar we het over hebben.

Nu is dit absoluut geen geldig excuus om minder aardig te zijn. Nee, het is een aansporing voor christenen om nog eens goed na te denken over de manier waarop ze ‘in de wereld maar niet

van deze wereld' zijn. We hopen dat dit boek je laat zien hoe je dat kunt aanpakken.

Schrikbarend veel christenen zijn het liever eens met de mensen om hen heen dan dat ze ook maar de geringste conflictsituatie moeten ervaren. Vanuit dat gezichtspunt is het nooit goed om kritiek te hebben op mensen, hun beslissingen en manier van leven.⁸ Door deze benadering zonder meer over te nemen, hebben veel christenen hun overtuigingen overboord gegooid. Wanneer christenen hun diepste overtuigingen diep wegstoppen, is er weinig reden tot hoop dat die overtuigingen ooit echte gesprekken kunnen beïnvloeden. Nu erkennen we absoluut dat we in complexe tijden leven en dat relaties ingewikkeld zijn, maar dan nog moeten we proberen de werkelijkheid onder ogen te zien en er duidelijker over te communiceren. Het *is* moeilijk om vast te stellen wat de beste aanpak is, maar niemand is erbij gebaat dat wij ons uit de discussie terugtrekken om een conflict te vermijden.

Ten tweede lijkt het erop dat de verschillende groepen mensen steeds verder van elkaar af komen te staan. De tegenstellingen zijn er altijd al geweest, maar ze zijn groter geworden door de social media en de onafgebroken nieuwsvoorziening. Er gaapt een gigantische kloof tussen arm en rijk, tussen rassen, tussen mannen en vrouwen, tussen verschillende sociale klassen, tussen geloofsgroepen, tussen politieke partijen, enzovoort. Discussies over godsdienstvrijheid en huwelijkswetgeving laaien, zeker in Amerika, voortdurend op, en een ander voorbeeld zijn de protesten in de steden Ferguson en Baltimore die zo uit de hand liepen dat er geweld aan te pas kwam. Zelfs *binnen* de christelijke gemeenschap bestaat er grote verdeeldheid tussen verschillende groepen.

Waar het op neerkomt, is dat veel van onze sociale structuren – de instituties en routines die ons als samenleving en als individuen gezond houden – uit elkaar vallen.⁹

Ten derde kunnen social media, ondanks alle fantastische voordelen van digitale diensten als Facebook, Twitter, Snapchat en Instagram, het moeilijker in plaats van makkelijker maken om deze verschillen te overbruggen. De digitale revolutie heeft ons prachtige dingen opgeleverd, maar de social media op hun slechtst kunnen verschillen uitvergroten, waardoor het nog lastiger wordt om tot zinvolle gesprekken te komen. Zo kan het moeilijker zijn andere mensen te zien zoals ze werkelijk zijn. En het kan makkelijker zijn om de kleine groepjes mensen te vinden die al overtuigd zijn van dezelfde rare dingen als die wij geloven. Social media maken het veel te makkelijk om mensen te selecteren die onze aannames en heilige koeien altijd bevestigen en nooit eens uitdagen. Bovendien kiezen veel van onze beste denkers en leiders ervoor zich buiten het strijdgewoel te houden. Zij begrijpen dat de fanatiekste en extreemste meningen geliket gedeeld en geretweet worden – niet de redelijkste.

Hoe denk je dat social media ons vermogen om gezonde, effectieve, góede gesprekken te voeren hebben veranderd? Volgens onderzoek van Barna zijn de meeste mensen van mening dat deze digitale hulpmiddelen zinvolle dialoog en diepe verbondenheid moeilijker hebben gemaakt. Velen vinden zelfs dat social media mensen minder sociaal maken en hen minder in staat stellen om diepgaande vriendschappen en sterke relaties te ontwikkelen. Bovendien is de kans vandaag de dag twee keer zo groot als tien jaar geleden dat mensen aangeven zich eenzaam te voelen.

Social media maken ons niet altijd socialer.

Hoe kunnen er zinvolle gesprekken over belangrijke kwesties worden gevoerd tussen individuen en groepen mensen? Hoe kunnen we vol overtuiging en zelfbewust geloven terwijl we sociale en spirituele banden herstellen?

We willen in dit boek de feiten onder ogen zien en realistisch kijken naar de uitdagingen van gezond geloof in de nieuwe

culturele werkelijkheid. Vervolgens willen we de gemeenschap van gelovigen helpen om effectief te reageren – zowel persoonlijk als gezamenlijk.

Een onbekend landschap

De gidsen tijdens het lezen van dit boek zijn twee mannen die al eerder met elkaar hebben samengewerkt, aan een project dat *unChristian* heet. Dat werd in 2007 gelanceerd en reikte de kerk in Noord-Amerika een ‘blik van buitenaf’ aan. Individuele christenen en kerkgemeenschappen werden erdoor uitgedaagd serieus naar de kritiek van jonge niet-gelovigen te kijken. Tijdens het schrijven van *Gezond geloof* is dat intussen ruim tien jaar geleden, en talloze lokale kerken hebben de handschoen opgepakt door eerlijk en nederig te analyseren hoe ze hun geloof in praktijk brengen en communiceren. Doordat ze zich bewuster zijn van de houding van jonge mensen, weten ze beter hoe ze onderwerpen als politiek, seksualiteit, populaire cultuur en andere maatschappelijke kwesties moeten aanpakken, en hoe ze moeten omschrijven wat het volgen van Jezus vereist.

We besloten voor *Gezond geloof* opnieuw de handen ineen te slaan, omdat we grote mogelijkheden zien voor christenen om in hun cultuur in deze tijd op een nieuwe en overtuigende manier het voortouw te nemen. Natuurlijk zijn er ook flink wat uitdagingen, en het is onze plicht onze lezers te confronteren met de harde realiteit – maar ook een hoopvolle. We hebben te maken met een moeilijke culturele context maar koesteren de diepge wortelde hoop dat Gods volgelingen begrijpen in wat voor tijd ze leven, en dat ze weten hoe ze daar goed mee om moeten gaan (zie 1 Kronieken 12:32).

Om het werkveld in kaart te brengen interviewde Barna Group (waar ik, David, voor werk) duizenden Amerikaanse volwassenen en meer dan duizend religieuze leiders, onder wie protestantse

voorgangers, katholieke priesters en joodse, islamitische, mormoonse en andere geestelijken. Doel was om de stand van zaken in onze cultuur accuraat in kaart te brengen, in het bijzonder waar geloofsgemeenschappen spanningen ervaren met de hen omringende cultuur – en vice versa.

In *Gezond geloof* bespreken we de bevindingen van de onderzoeken van Barna en andere organisaties, en bekijken we wat ze betekenen voor de manier waarop we ons geloof nu en in de toekomst uitleven en in praktijk brengen. Al deze nieuwe onderzoeken en bevindingen hebben twee percepties over christenen aan het licht gebracht die in onze cultuur steeds meer terrein winnen: dat we *irrelevant* en *extreem* zijn.

De irrelevantie heeft vooral te maken met de toenemende apathie jegens religie in het algemeen en het christendom in het bijzonder.

In het vorige boek dat we samen hebben geschreven, hebben we het uitvoerig gehad over de vijandige houding van jongere niet-christenen jegens het christendom – en we erkenden dat er wel enige waarheid in hun percepties zat. Maar een grotere uitdaging is misschien wel dat steeds meer volwassenen, en vooral jongvolwassenen, absoluut niet het idee hebben dat het christendom ertoe doet en iets voor hen zou kunnen betekenen. Daar komt bij dat ze weinig waardering hebben voor het goede dat christenen in de wereld doen.

Het idee dat christenen extremistisch zijn, is het tweede obstakel waar christenen vandaag de dag mee te maken hebben. Heel veel vreselijke dingen worden terecht extremistisch genoemd en moeten door de maatschappij voorkomen worden. Sommige religieuze overtuigen en gebruiken worden echter niet als extremistisch beschouwd omdat ze gewelddadig zijn, maar alleen omdat ze *anders* zijn. Hoe moeten christenen daarmee omgaan in hun interactie met mensen die dingen op een andere manier zien?

Het onderzoek dat wij voor dit boek hebben gedaan, laat weinig ruimte voor twijfel: de wereld om ons heen verandert en maakt het lastiger voor mensen om hun geloof in hun leven tot uitdrukking te brengen. Er bestaan twijfels over wie we moeten geloven en of de Bijbel vertrouwd kan worden, en soms raken christenen en kerken daardoor verscheurd. Door onze inzet voor dit boek hebben we meer ontzag en liefde gekregen voor de christenen, kerken en de geloofsorganisaties waar we mee werken. We hebben allemaal samen als volgelingen van Christus de verbluffende mogelijkheid om vorm te geven aan het volgende decennium van christelijk getuigenis. Als schrijvers en leiders, echtgenoten en vaders weten we dat het een grote eer is om in deze doorgeslagen, gecompliceerde cultuur op een missie te zijn met Jezus en zijn volgelingen!

Vanwege het toenemende spanningsveld dat veel christenen ervaren, voelden we ons allebei verplicht om weer samen te werken. Dit boek is bedoeld om onze christelijke broeders en zusters te helpen houvast te vinden op onbekend terrein. Om dat doel te bereiken hebben we gebruikgemaakt van alle middelen die ons maar ter beschikking stonden: het nieuwste sociale onderzoek, interviews en gesprekken met veel verschillende leiders met allerlei verschillende opvattingen, de lessen die we met vallen en opstaan hebben geleerd, inclusief verhalen over onze persoonlijke tekortkomingen. We hebben bestudeerd hoe mensen leven die het geloof serieus nemen, zodat we van hen kunnen leren en zelf kunnen groeien. Net als in ons vorige boek, *unChristian*, weigeren we te schelden of met vingers te wijzen. Wat zou dat voor zin hebben?

Dit boek biedt een kader waarbinnen we kunnen denken en leven, en het bevat praktische suggesties voor de manieren waarop we op onze veranderende maatschappij kunnen reageren. Het is ons gebed dat dit boek je, ondanks de sterke tegenwind waarmee we te maken hebben, zal vervullen met nieuwe hoop en een nieuw doel.

Wij geloven dat wanneer mensen willen leven zoals Jezus het wil en heeft voorgedaan, wanneer ze niet voor zichzelf leven maar ten gunste van anderen en tot eer van God, ze een tegencultuur creëren waar iedereen beter van wordt. Als we zo leven, kunnen we de verbeelding van onze cultuur dusdanig hervormen dat het Evangelie de harten en gedachten van de komende generaties kan vernieuwen.

Laten we eens aandachtiger kijken naar de twee negatieve percepties waar christenen vandaag de dag mee te maken hebben.

TWEE IRRELEVANT

Bordspellen zijn niet aan mij besteed. Ik houd van veel andere dingen: films kijken, gesprekken voeren, lekker eten, spannende boeken lezen, schilderen en houtbewerken. Zo heel af en toe ga ik aan tafel zitten om een spelletje te doen. Daar moet ik me dan echt toe zetten en ik doe het uit liefde voor mijn gezin.

Veel Kinnamans zijn anders. Mijn broer, Matt, en mijn zoon, Zack, zijn gék op bordspellen. Zij bezoeken websites met rankings. Ze doen plastic hoesjes om de kaartjes om die te beschermen tegen de vieze handen van mensen die minder fanatiek zijn dan zij. Ze kennen geheimen over dobbelsteencombinaties waar ik me helemaal niets bij kan voorstellen. Het zijn fanaten.

Zack en ik vlogen vorig jaar naar de andere kant van het land om in Virginia op bezoek te gaan bij Matt, Kate en hun kinderen. Het was februari, en het huis van mijn broer was door sneeuw en ijs veranderd in een gezellige, kleine iglo. En dus werden de bordspellen tevoorschijn gehaald. Als ik goed heb geteld, heeft Matt ons tijdens die winteravonden zés nieuwe spellen geleerd.